

Mielenterveyden haasteet ulkomaalaistaustaisilla nuorilla

SLY:n kevätseminaari 24.5.2021

Anu Castaneda

Tutkimuspäällikkö, THL

Psykologian dosentti, HY

Psykoterapeutti, Studio Soleil Oy

@anu_castaneda

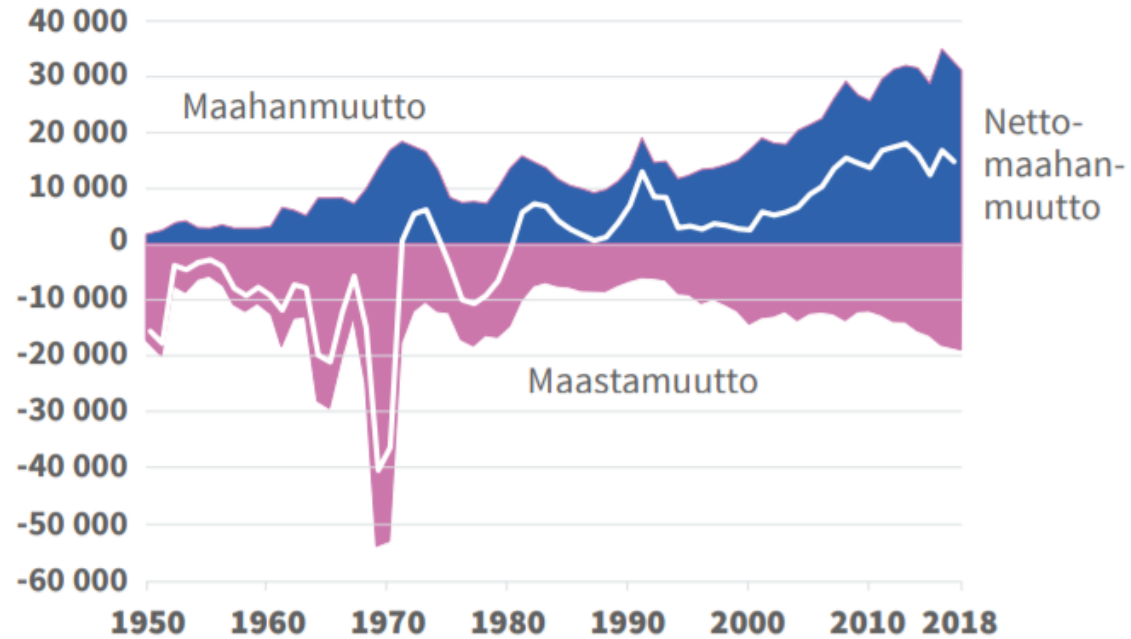

SUOMEN ULKOMAALAISTAUSTAISESTA VÄESTÖSTÄ

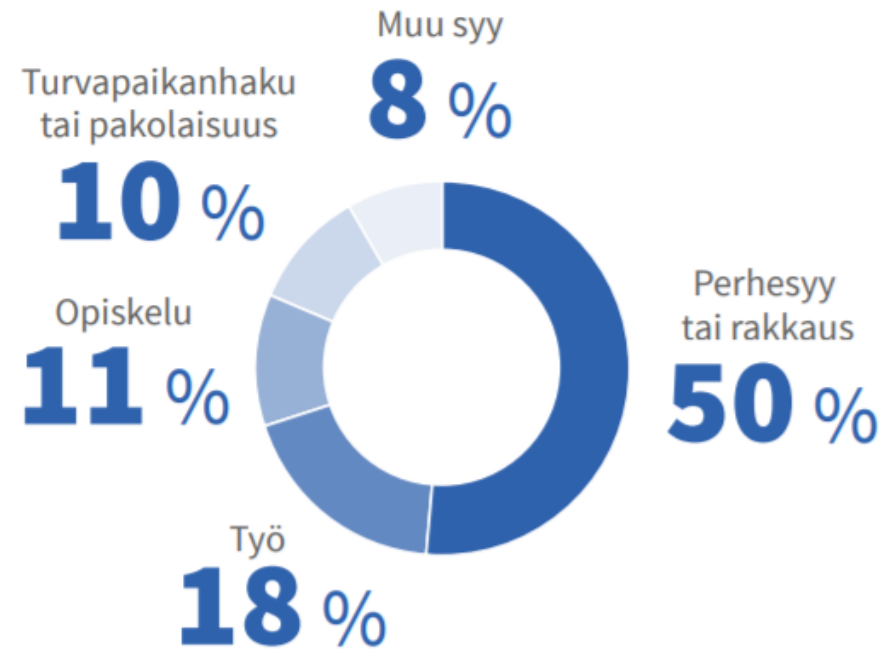

Suomen moninainen väestö

Muuttoliike

Muuttosyyt vaihtelevat

Ulkomaalaistaustaiset Suomessa vuonna 2018

Ulkomaalaistaustaiset Suomessa vuonna 2018

Suomessa asuu noin

5,5 milj.

erilaista ihmistä, joista

402 619 (7 %)

on ulkomaalaistaustaisia, joista

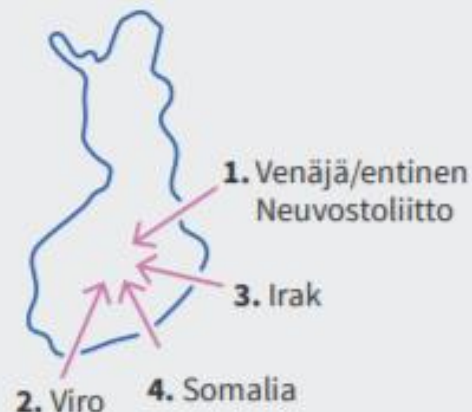
>50 %

asuu Uudellamaalla

Ulkomaalaistaustaisiksi luokitellaan ne henkilöt, joiden vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla.

Yleisimmät taustamaat

Suomessa on syntynyt

67 205

lasta, joiden vanhemmat ovat ulkomaalaistaustaisia.

Moni heistä kokee olevansa suomalainen.

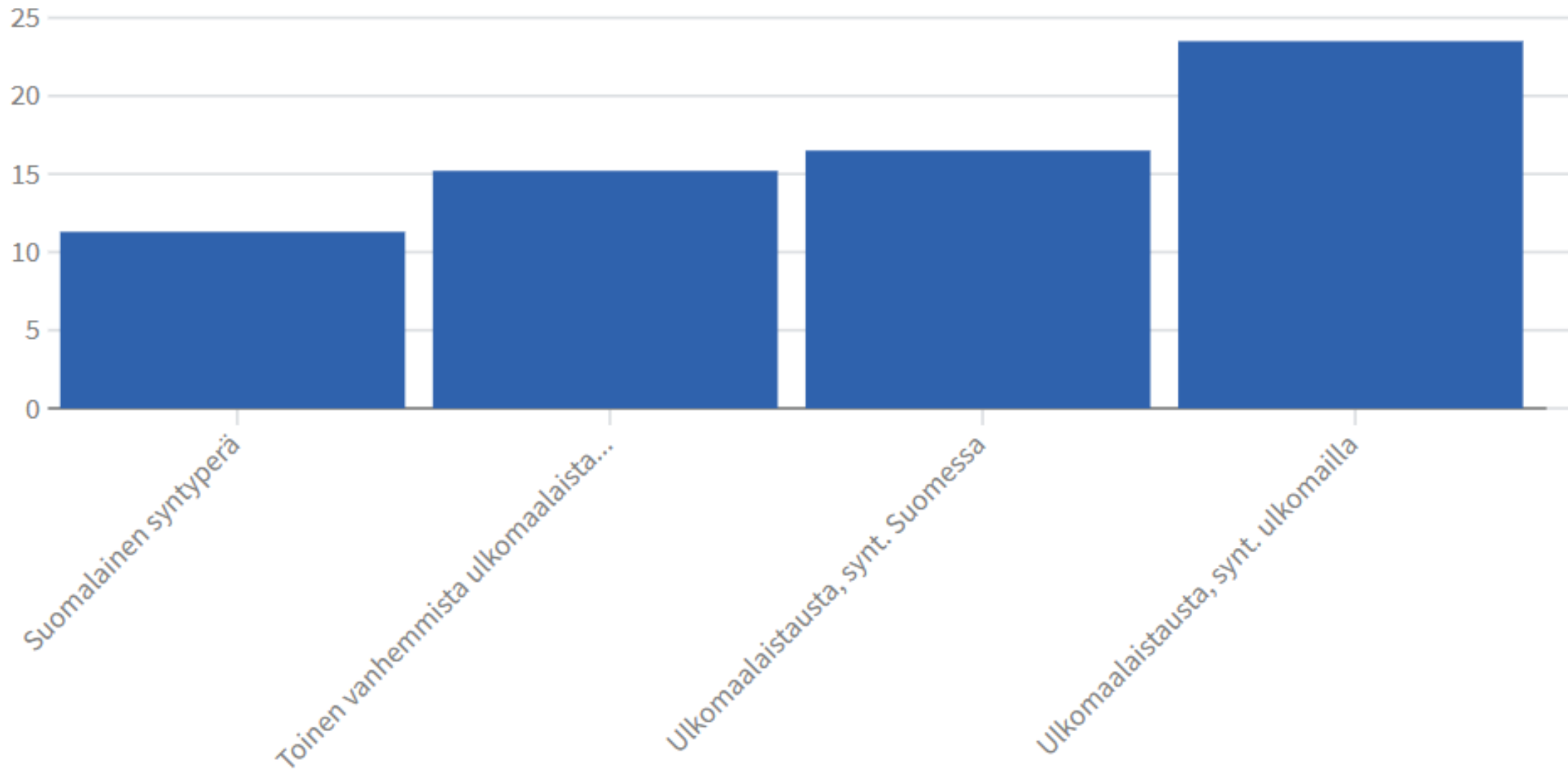
Yksilön identiteettiin ja osallisuuteen yhteiskunnassa vaikuttavat mm.:

- sukupuoli
- ikä
- alkuperä
- seksuaalinen suuntautuminen
- toimintakyky

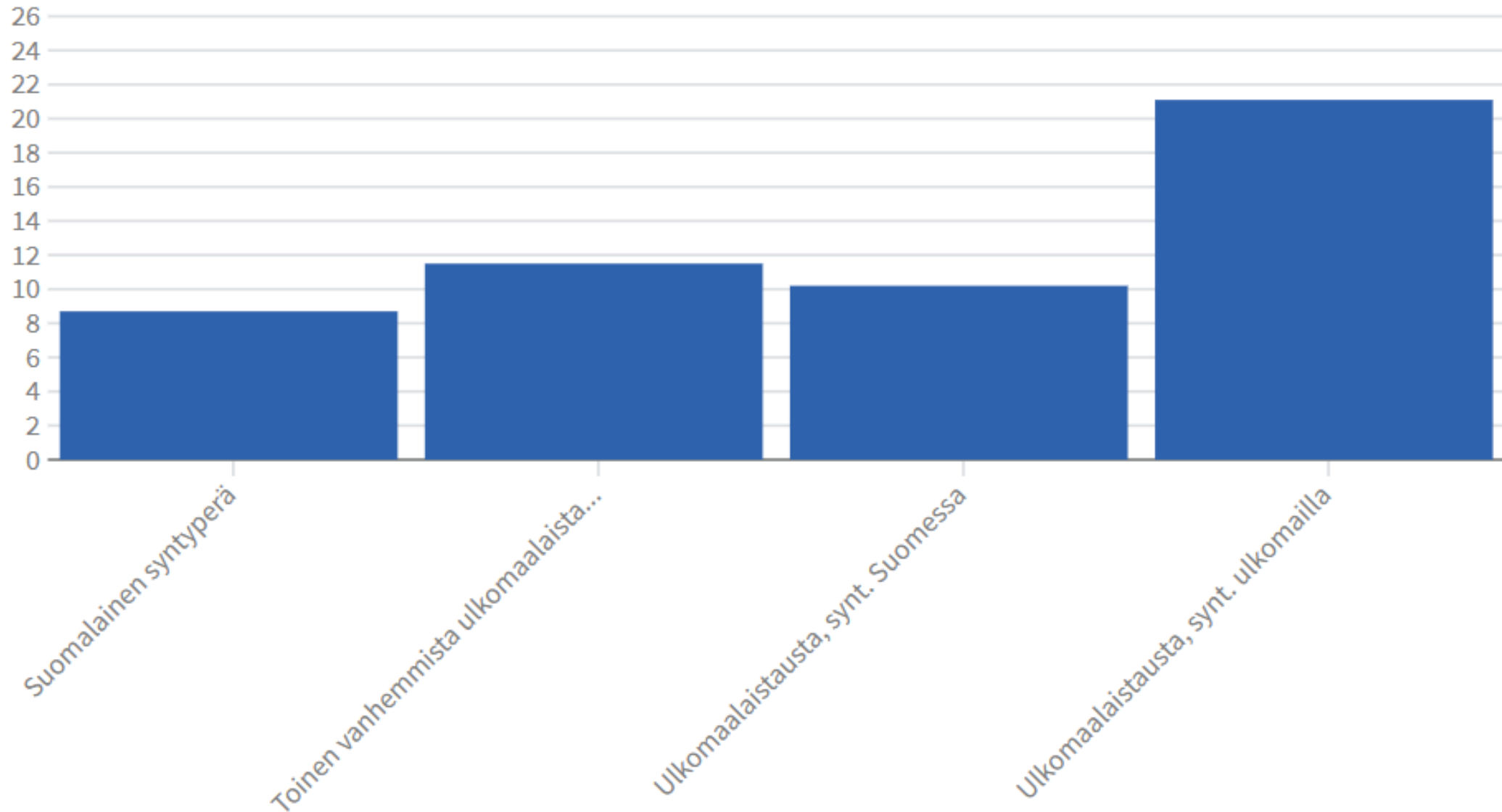
MITEN NUORET VOIVAT?

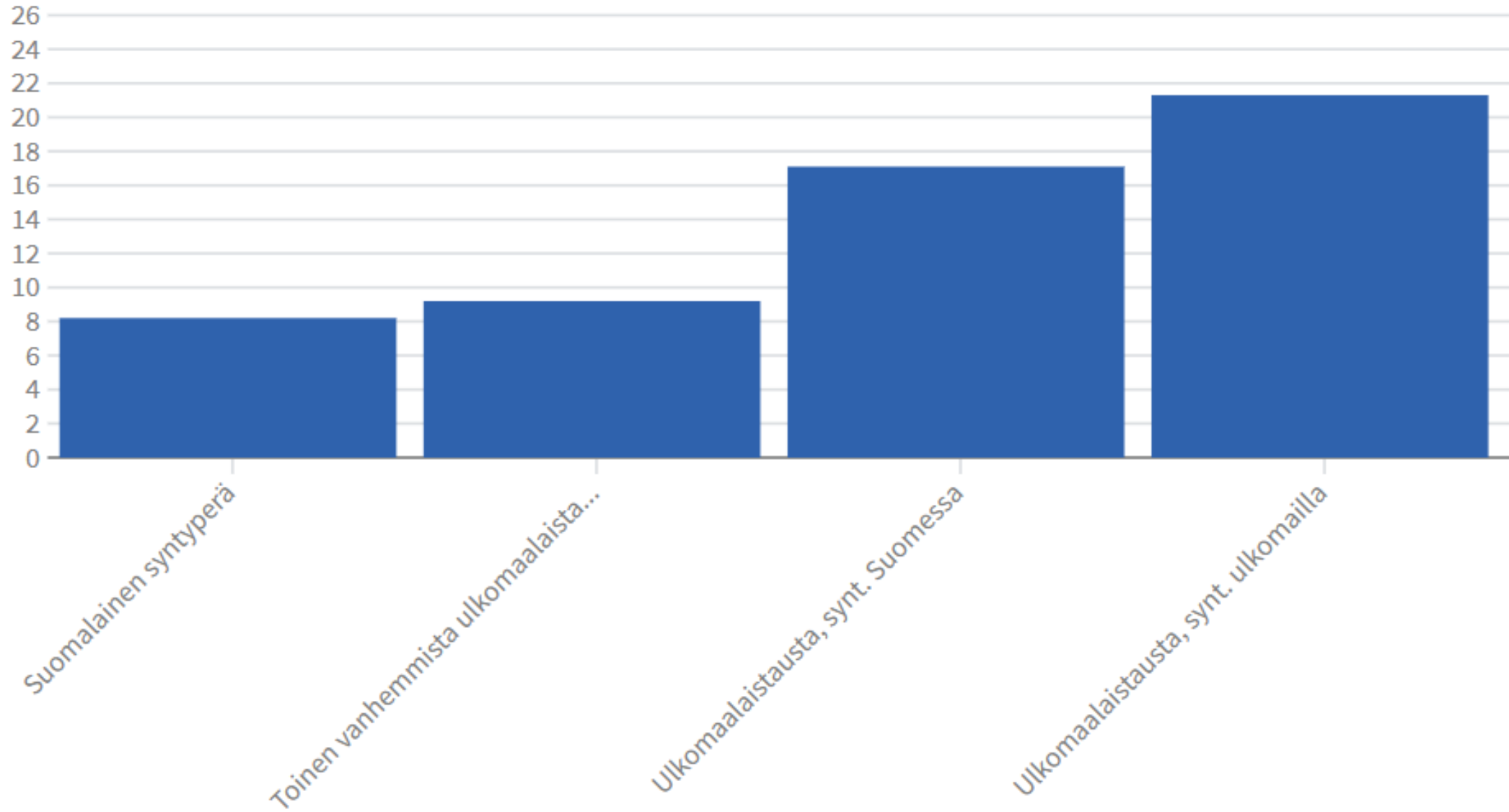
Kouluterveyskysely 2017 (8-9lk): Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, %

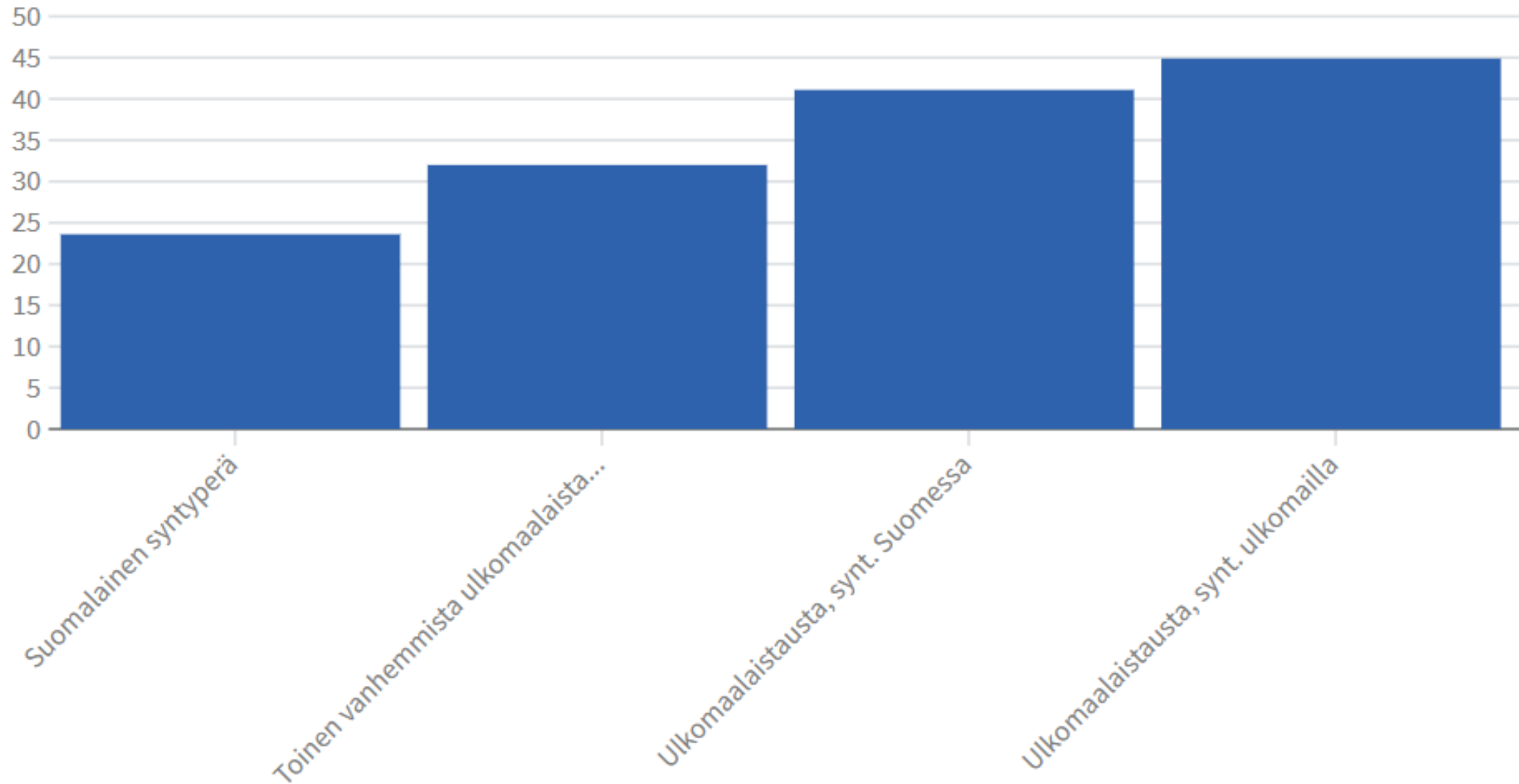
Kouluterveyskysely 2017 (8-9lk): Tuntee itsensä yksinäiseksi, %

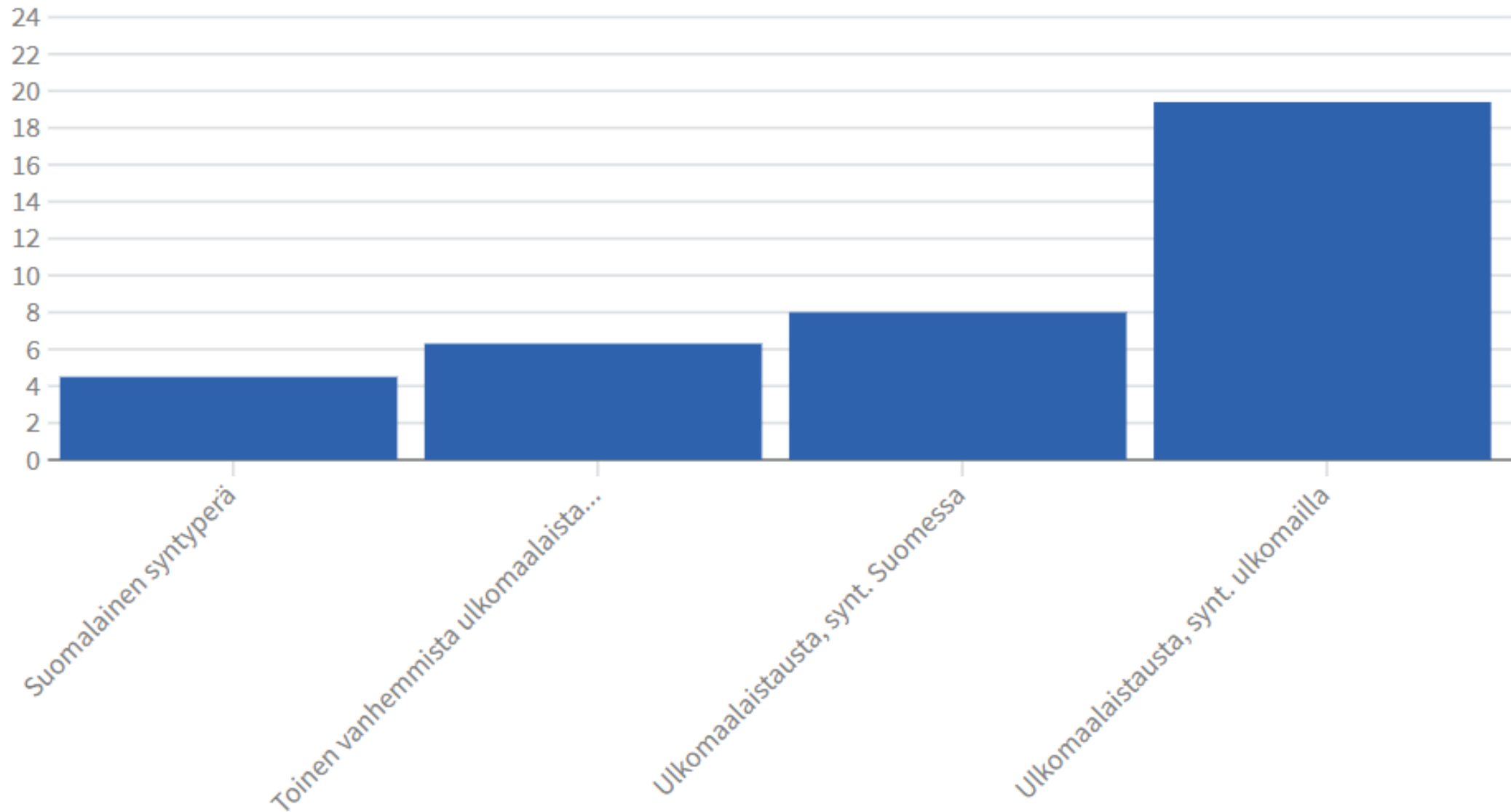
Kouluterveyskysely 2017 (8-9lk): Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa, %

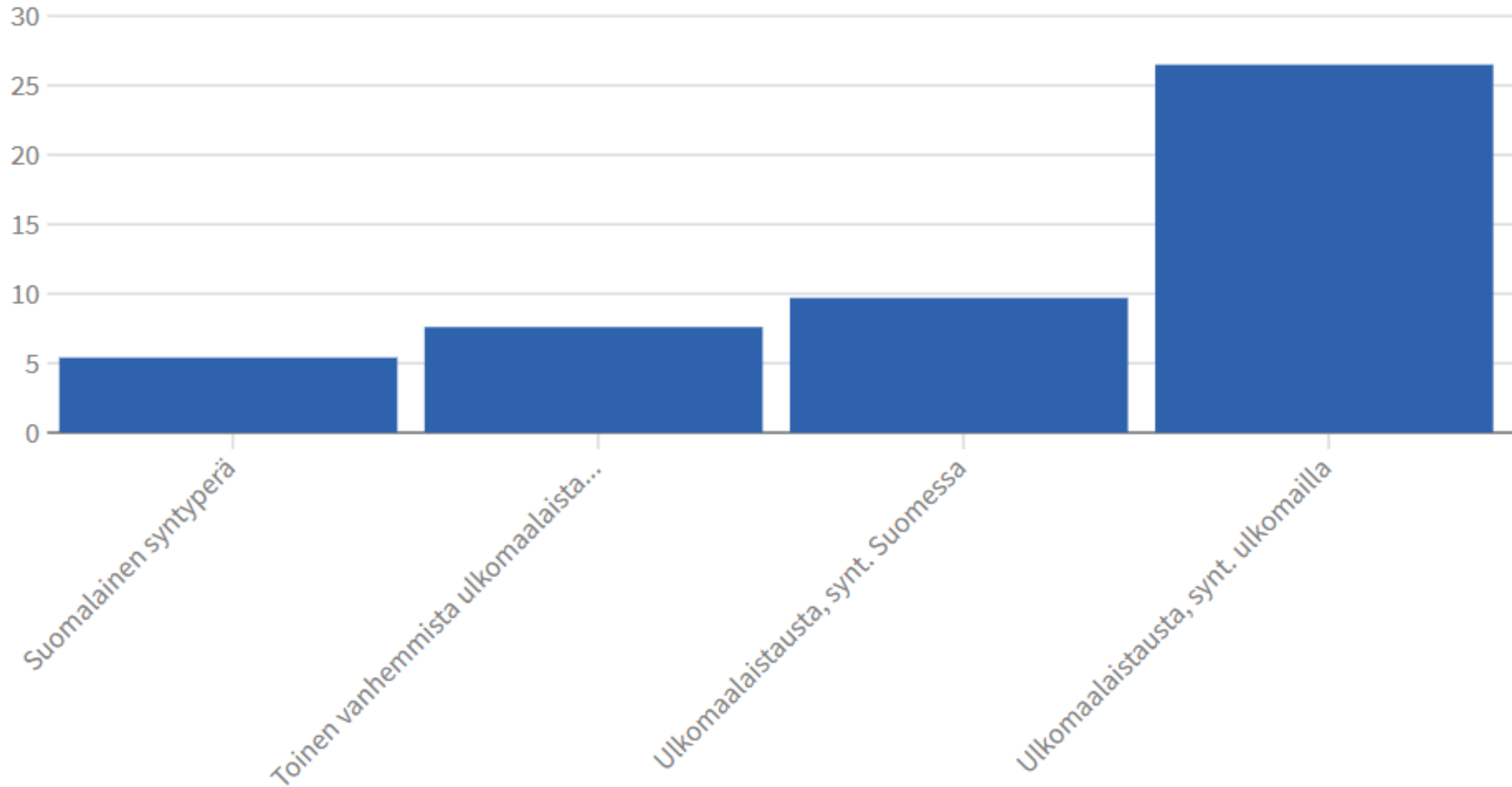
Kouluterveyskysely 2017 (8-9lk): Kokenut syrjivää kiusaamista koulussa tai vapaa-ajalla, %

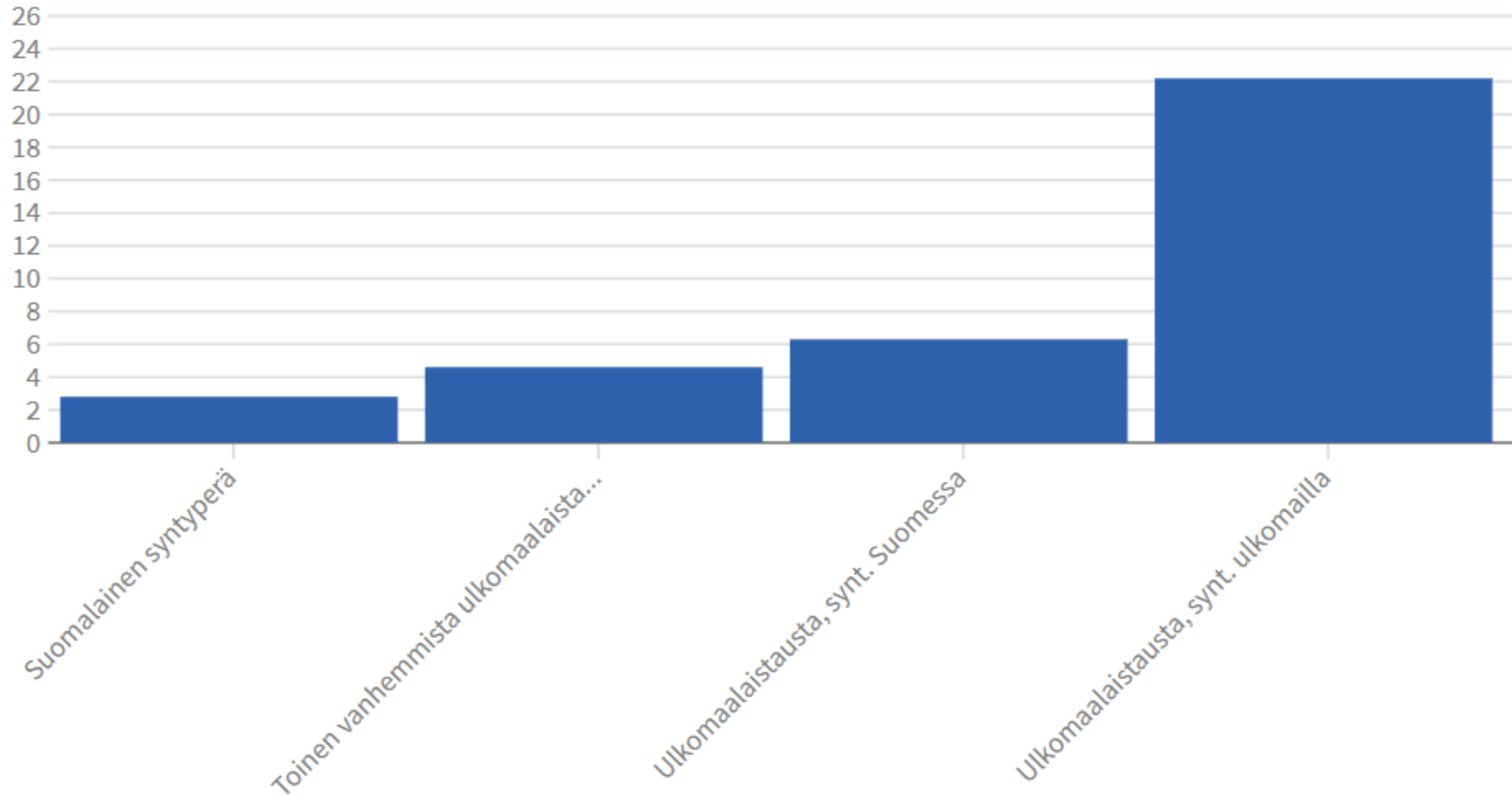
Kouluterveyskysely 2017 (8-9lk): Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %

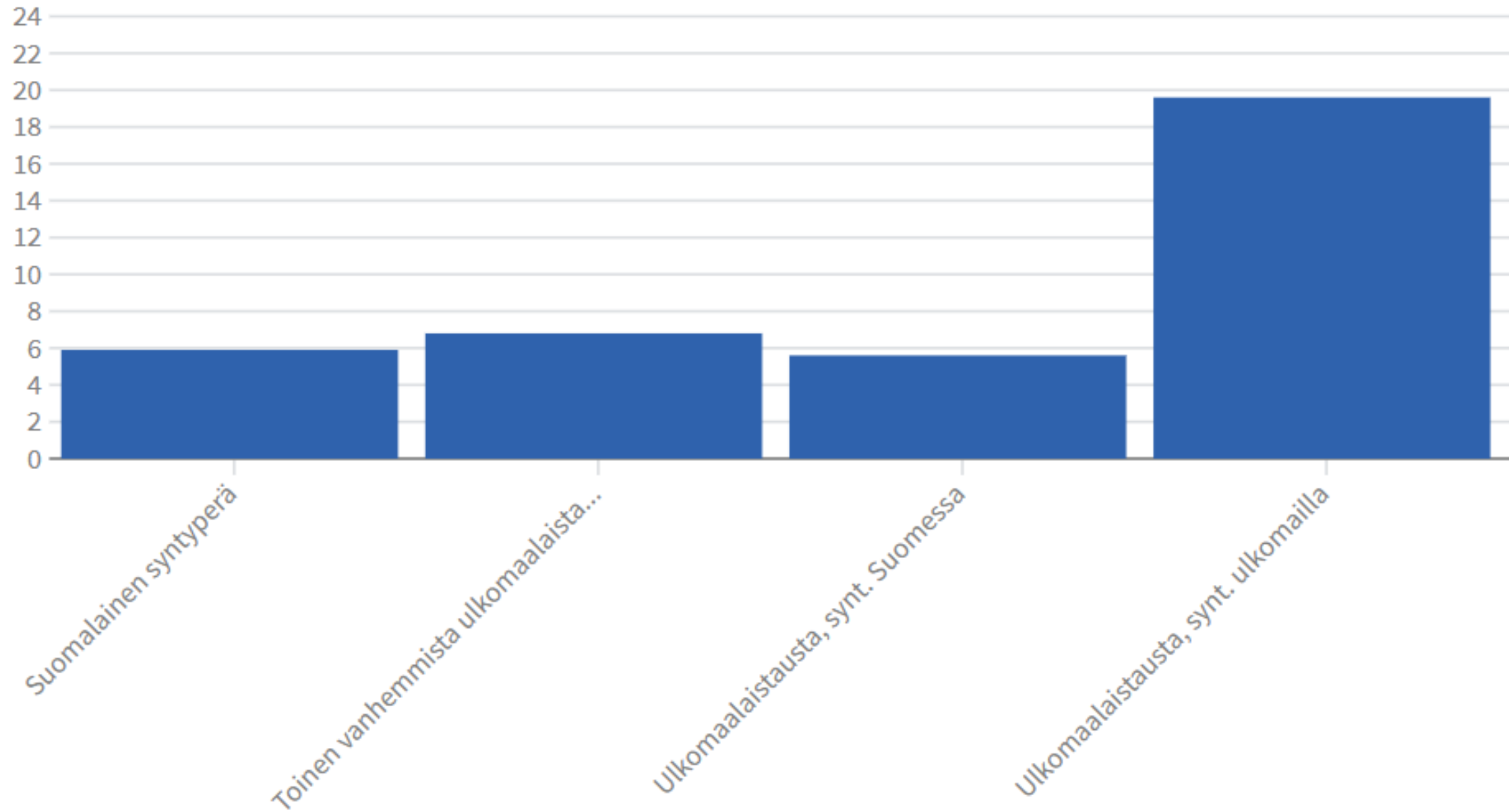
Kouluterveyskysely 2017 (8-9lk): Kokenut seksuaalista väkivaltaa vuoden aikana, %

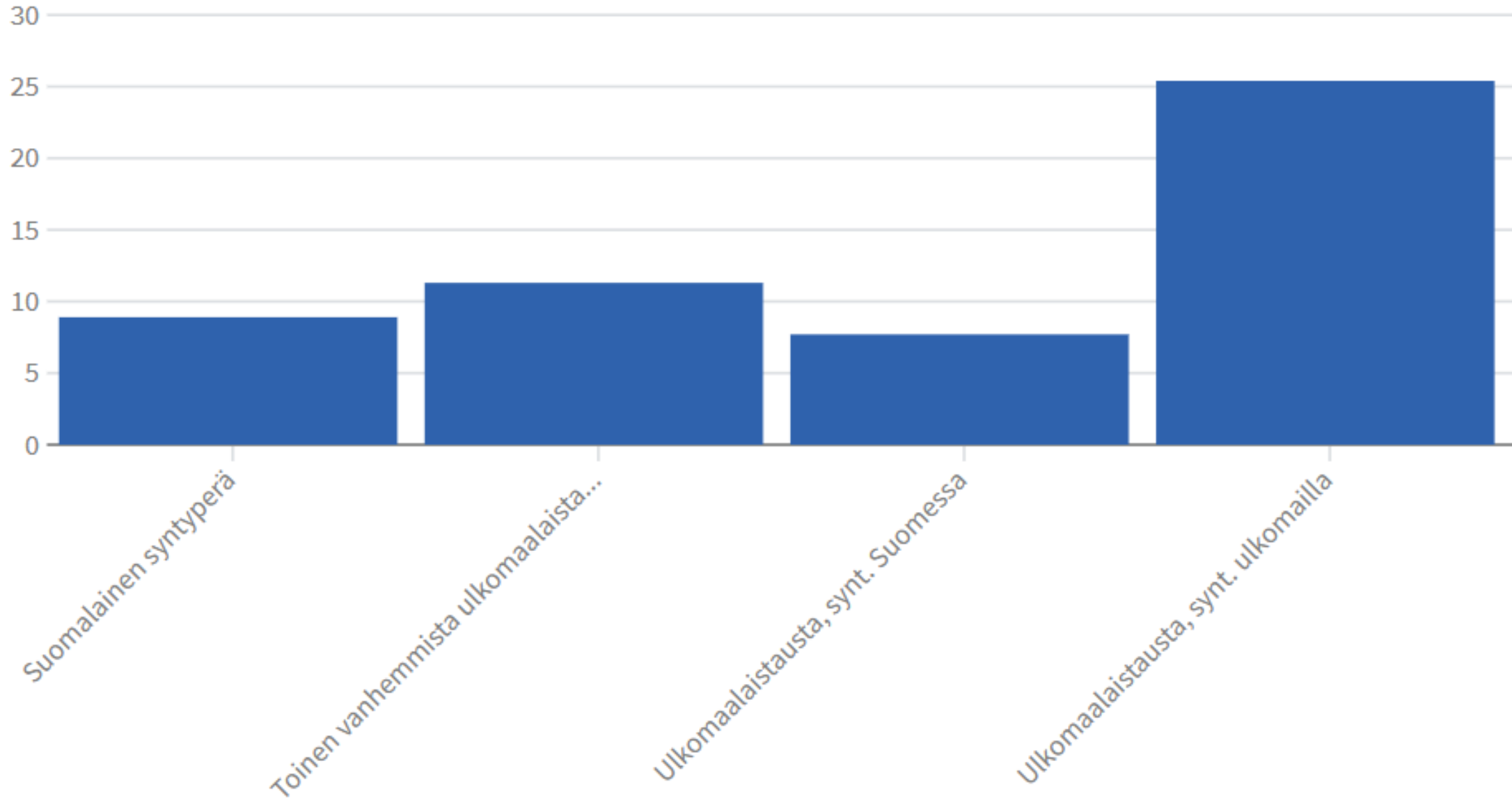
Kouluterveyskysely 2017 (8-9lk): Kokenut seksuaalista häirintää koulussa vuoden aikana, %

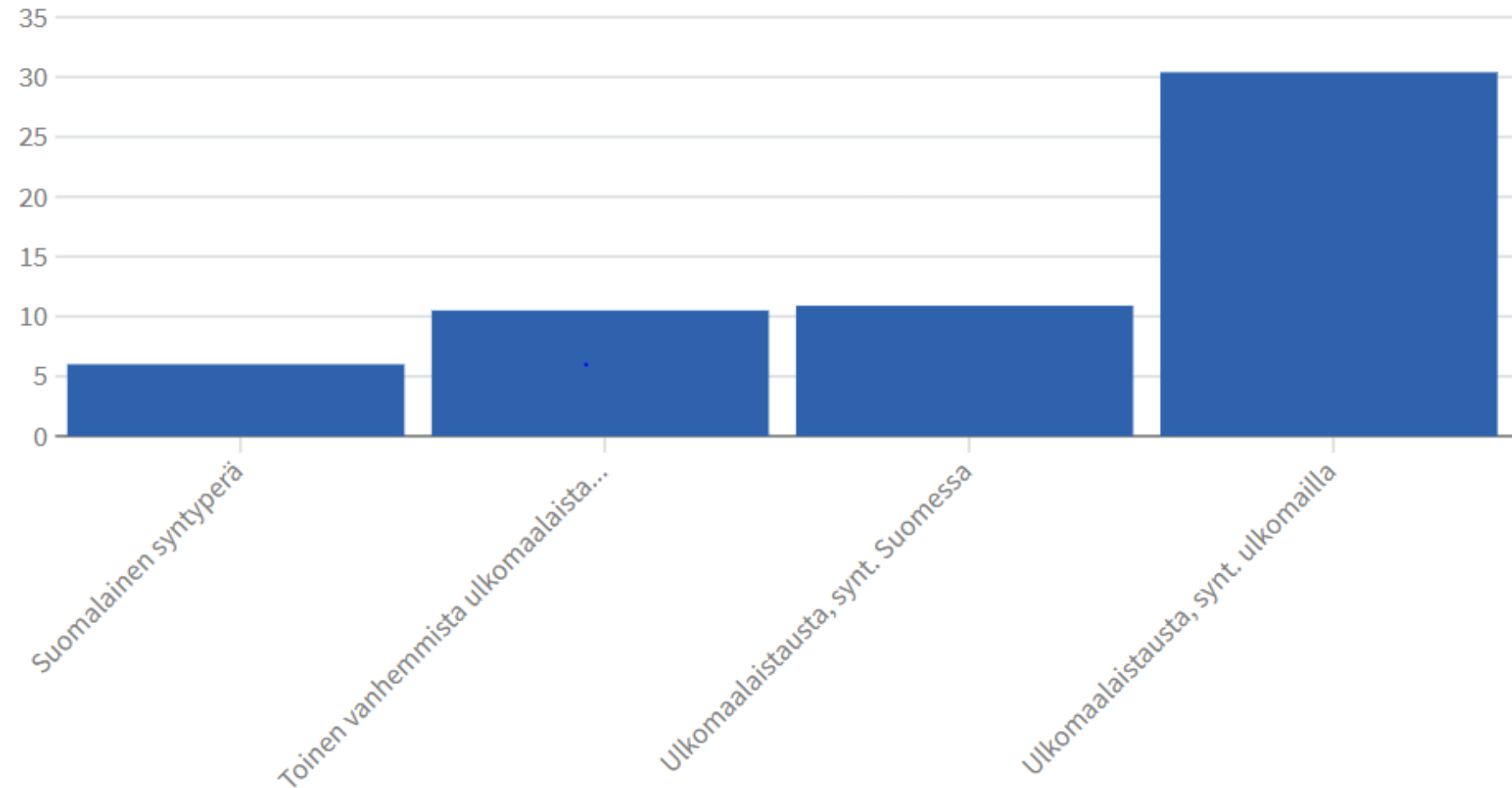
Kouluterveyskysely 2017 (8-9lk): Tupakoi päivittäin, %

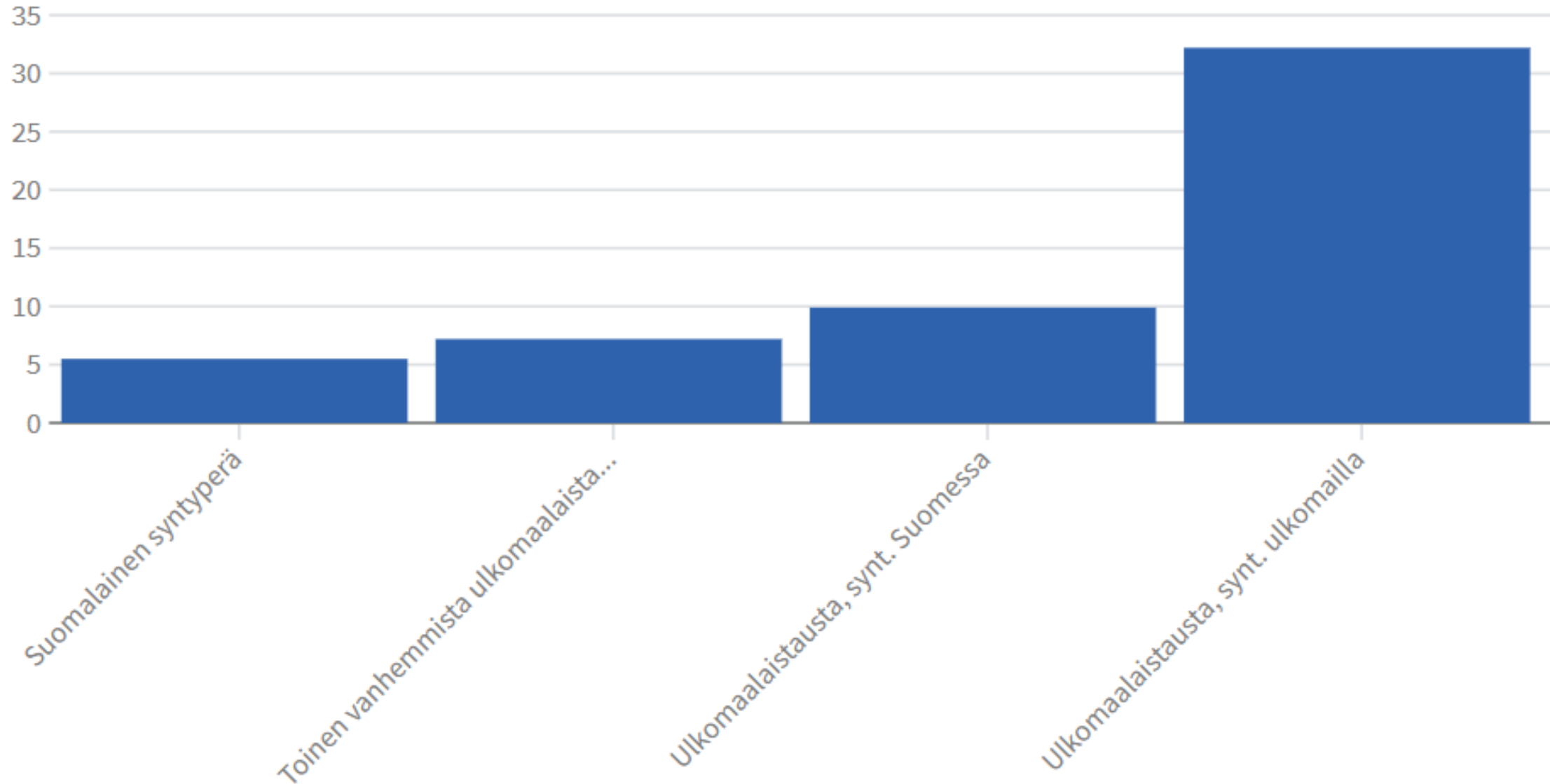
Kouluterveyskysely 2017 (8-9lk): Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, %

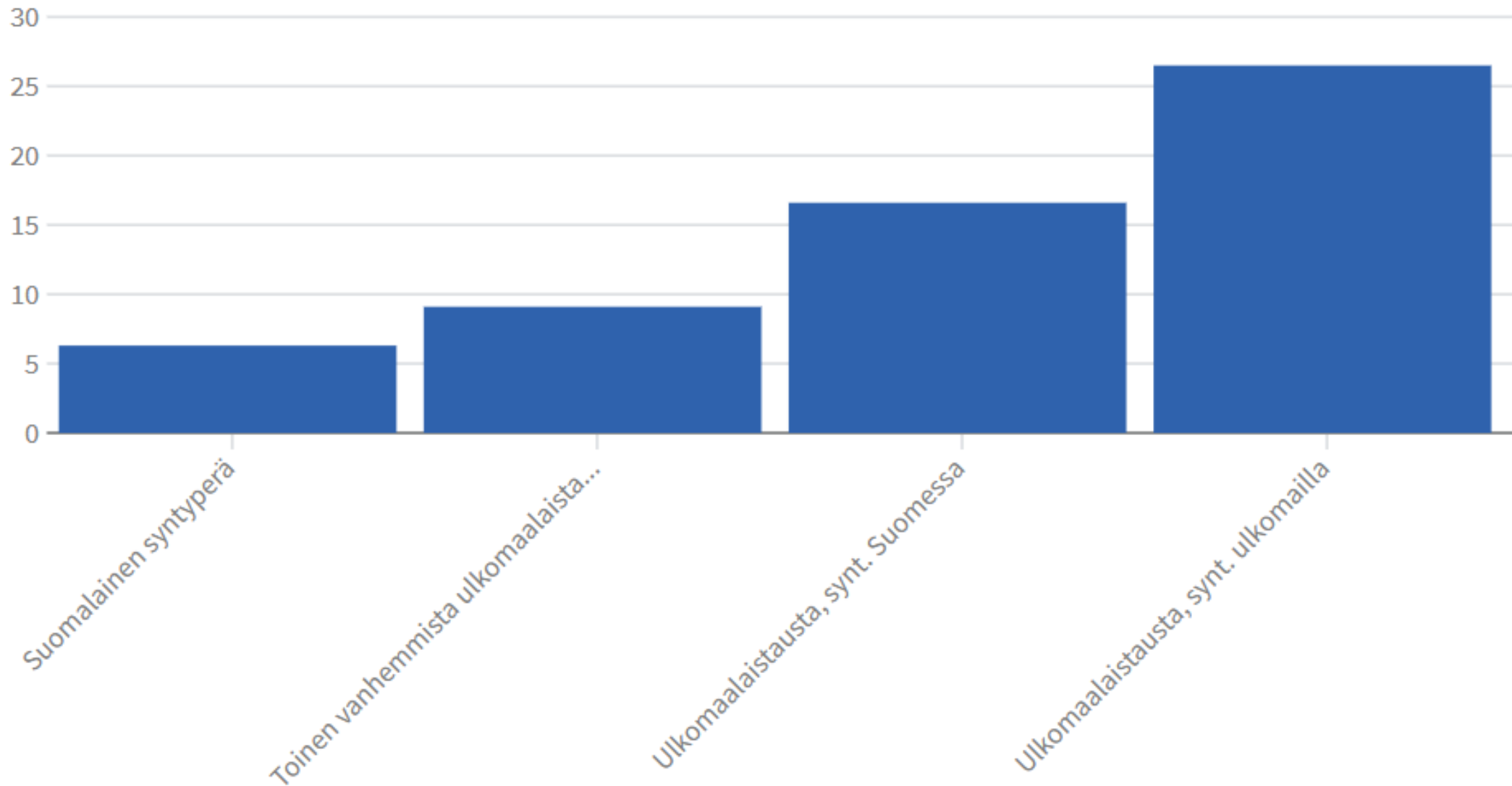
Kouluterveyskysely 2017 (8-9lk): Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, %

Kouluterveyskysely 2017 (8-9lk): Pelaa rahapelejä viikoittain, %

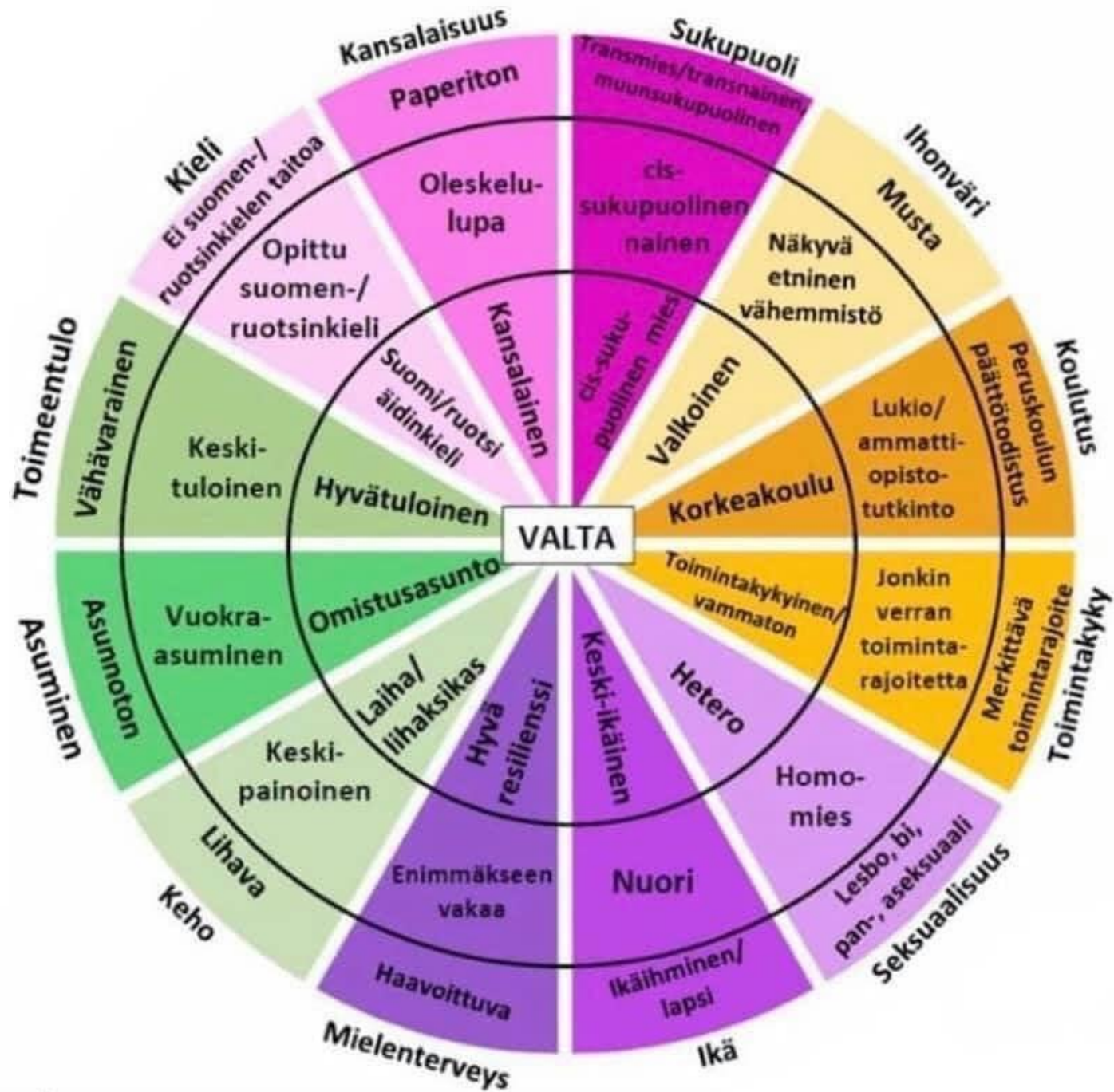
Kouluterveyskysely 2017 (8-9lk): Ei ole päässyt koulukuraattorille yrittämisestä huolimatta lukuvuoden aikana, %

MITÄ SITTEN?

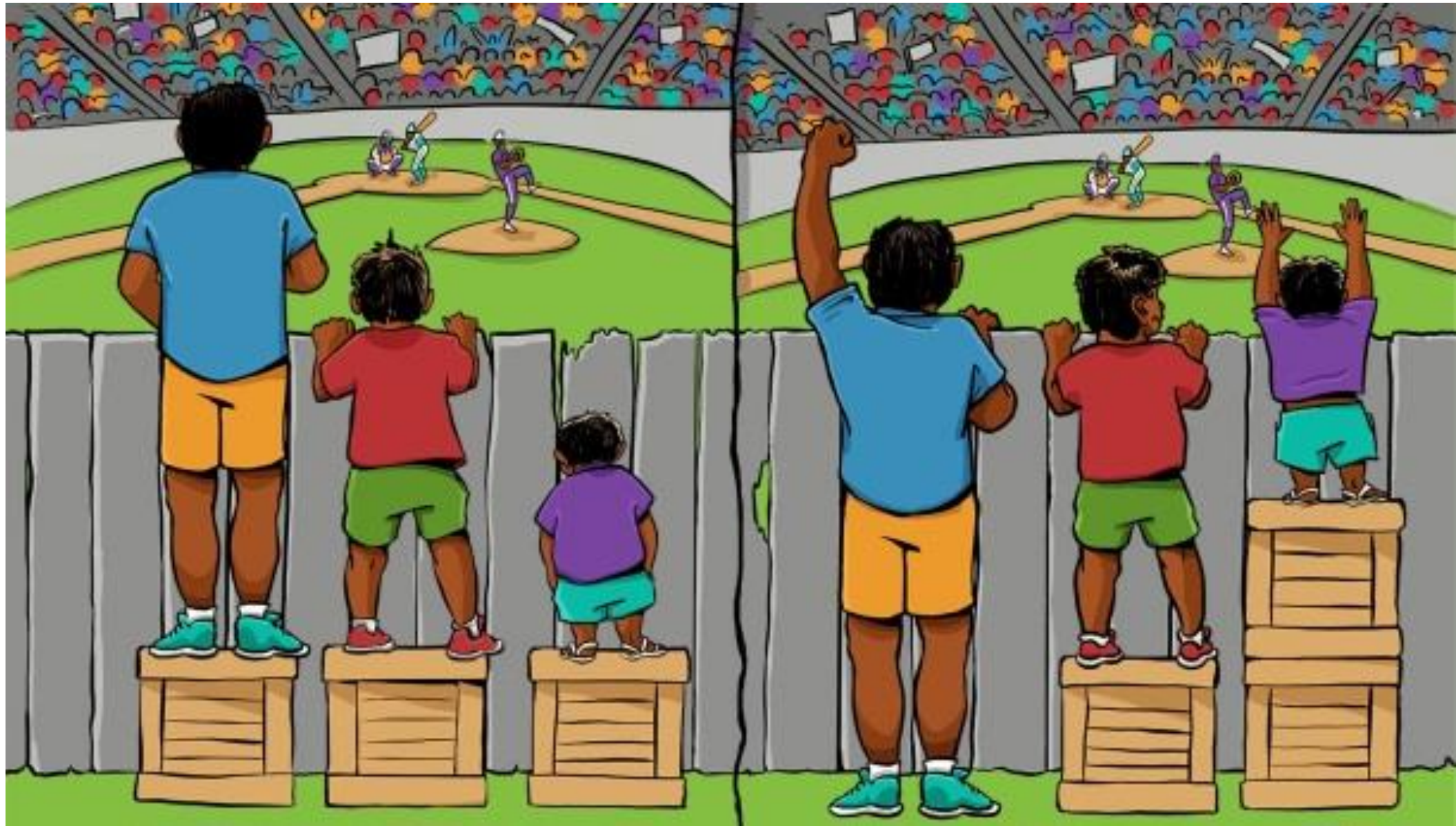

WHEEL OF POWER/PRIVILEGE

Adapted from ccrweb.ca

@sylvia duckworth

**MUODOLLINEN
YHDENVERTAISUUS**

**TOSIASIALLINEN
YHDENVERTAISUUS**

(NÄKYVÄÄN) ETNISEEN VÄHEMMISTÖÖN KUULUVAT

- Rodullistetut, afrosuomalaiset, ”ensimmäinen sukupolvi”, romanit, saamelaiset...
- Aina erilainen, outo, toiseutettu
- Rasismin monet tasot:
 - Suora, näkyvä rasismi
 - Rakenteellinen, piilossa oleva rasismi
 - Sisäistetty rasismi
- Kahden kulttuurin välissä

”Kun onnistuu, on suomalainen, jos epäonnistuu, nähdään maahanmuuttajana”

Helsinkiläinen poliitikko Suldaan Said Ahmed (maailma.net)

Tiedosta erityispiirteet/-tarpeet...

- Pakolaisuus (esim. vaikeat kokemukset, luopuminen)
- Maahantulo-prosessi (esim. matka, vastaanottovaihe, oleskelulupa)
- Kotoutumisprosessi (esim. kieli, osalliseksi pääsy)
- Kokemukset Suomessa (esim. näkyvä ja näkymätön syrjintä, yksinäisyys, perheenyhdistämisen vaikeus)
- Puutteet saaduissa palveluissa (aiemmin ja nyt)
- Osaaminen (esim. koulutus, luku- ja kirjoitustaito, it, terveyden lukutaito)
- Erityiskysymykset/perinteet/käyttäytymismallit/harvinaiset ilmiöt (esim. käsitykset terveydestä, elintavat, mt-stigma, uskonnollisuus, palvelujärjestelmätietämys, kidutus, ihmiskauppa, ympärileikkaus, ”kunniaan” liittyvä väkivalta, radikalisoituminen, perinnölliset sairaudet...)
- Usein heikompi SES

...mutta älä ylikorosta niiden merkitystä

- Jaettu ihmisyyys ja yksilöllisyys
- Luottamus perusammattitaitoon
- Kysy apua muilta ammattilaisilta ja asiakkaalta itseltään

Tunnista syrjintä ja toiseuttaminen...

- Toiseutamme silloinkin, kun emme itse sitä huomaa
- Kulttuurinen kompetenssi on ennen kaikkea oman itsensä ja kulttuurinsa tuntemista

...ja tue yhdenvertaisuutta lopputuloksessa

- Joustava ja kokonaisvaltainen työote
- Enemmän ohjausta, saattaen vaihtaen
- Selkokieli, tulkkivälitteisyys
- Syrjivien käytäntöjen tunnistaminen ja purkaminen
- Inklusiiviset palvelut vs. erityispalvelut
- ”Me kaikki kotoutamme”
- Myötätuntouupumuksen riskin huomiointi
- Henkilöstön monimuotoisuuden edistäminen

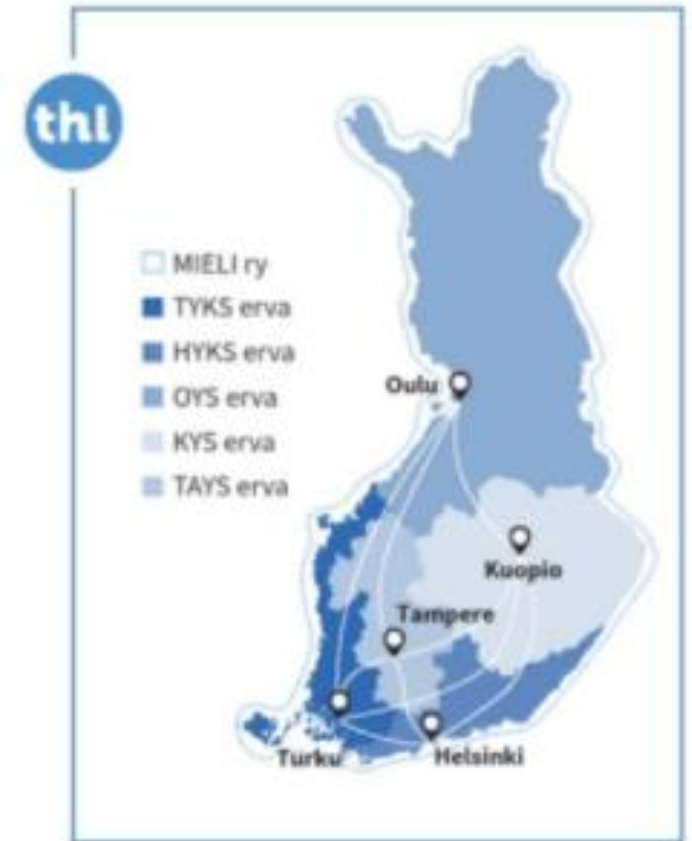
MISTÄ APUA?

PALOMA-työ

www.thl.fi/palomaosaamiskeskus

www.thl.fi/palomakoulutus

Osa 1: Pakolaisuus, mielenterveys ja kotoutuminen

På svenska / In English

Osassa 1 psykologi Antti Klemetilä kertoo, mitä on pakolaisuus, turvapaikanhaku ja kotoutuminen. Millainen muutos pakolaisuus on ihmisen elämässä? Mitä on pakolaisen traumatisoituminen? Millaisia haasteita pakolaisuus tai turvapaikanhakijana olo asettaa mielenterveydelle ja kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille? Mikä näissä vaikeuksissa auttaisi? Mitä tarkoittaa turvapaikanhakijan resilienssi?

Antti Klemetilä on työskennellyt vuosia Turun kriisikeskuksessa ja hänen tehtäväkenttäänään on erityisesti turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten mielenterveyden tukeminen.

YHTEISTYÖSSÄ

TURVAPAIKKA-,
MAAHANMUUTTO- JA
KOTOUTTAMISRAHASTO

Euroopan unionin tuella

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Lyhytdokumenttielokuva Uusi kotimaa

På svenska / In English

Lyhytdokumenttielokuva *Uusi kotimaa* johdattaa katsojan kotoutujan maailmaan. Miltä Suomi näyttää tänne muuttavan silmin? Millaista on kotoutua Suomeen? Millaisia haasteita kotoutuja kohtaa? Entä mikä auttaa hyvää kotoutumista ja lisää hyvinvointia uudessa kotimaassa? Lyhytdokumenttielokuvassa kuvataan näitä ilmiöitä ihmisten yksilöllisistä kokemusmaailmoista käsin.

Kiitos!

www.thl.fi/monet